

KÚRIA

Bfv.II.1668/2014/11.szám

A Kúria Budapesten, a 2015. hó március hó 26. napján tartott tanácsülésen meghozta a következő

v é g z é s t:

A maradandó fogyatékossgot okozó közúti veszélyeztetés büntette és más bűncselekmény miatt a terhelt ellen folyamatban volt büntetőügyben a terhelt védője által benyújtott felülvizsgálati indítványt elbírálva a Budaörsi Járásbíróság 14.B.521/2011/81. számú ítéletét, illetőleg a Budapest Környéki Törvényszék mint másodfokú bíróság 2.Bf.675/2013/13. számú végzését hatályában fenntartja.

A végzés ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye, s ebben az ügyben sem az indítvány előterjesztője, sem azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

I n d o k o l á s

I. A Budaörsi Járásbíróság a 2013. május 9. napján meghozott és kihirdetett 14.B.521/2011/81. számú ítéletében a terheltet bűnösnek mondta ki

- közúti veszélyeztetés büntettségében [1978. évi IV. törvény - továbbiakban: korábbi Btk. - 186. § (1) bekezdés, (2) bekezdés b) pontja], és
- segítségnyújtás elmulasztásának büntettségében [korábbi Btk. 172. § (1) bekezdés és (3) bekezdés].

Ezért őt - halmazati büntetésül - 2 év börtönbüntetésre és 2 év közúti járművezetéstől eltiltásra ítélte. A szabadságvesztés büntetés végrehajtását 2 év próbaidőre felfüggesztette.

Kötelezte a terheltet az összesen felmerült 865.471 Ft bűnügyi költségből 424.598 Ft megfizetésére, míg a fennmaradó bűnügyi költséget az államra terhelte.

Az első fokú ítélet ellen az ügyész a terhelt terhére, végrehajtandó szabadságvesztés kiszabása érdekében, a terhelt védője elsősorban felmentésért, másodsorban enyhítésért jelentett be fellebbezést. Az elsőfokú bíróság ítéletével szemben a terhelt nem élt jogorvoslattal.

A másodfokon eljár Budapest Környéki Törvényszék a 2014. február 5. napján tartott nyilvános ülésen meghozott 2.Bf.675/2013/13. számú végzésével az első fokú ítéletet helybenhagyta.

A jogerős ítéletben megállapított történeti tényállás szerint a terhelt 2005. augusztus 3-án, 11 óra 40 perc körül, az M7-es autópályán vezette a Rover 25 típusú személygépkocsit, amelyben utasként foglalt helyet S K F. A terhelt az autópályán a belső, bal oldali forgalmi sávban haladt B-ről Sz felé.

Ugyanekkor vezette F J a Daihatsu típusú személygépkocsit az M7-es autópályán a belső, bal oldali forgalmi sávban, szintén B-ről Sz irányába. A személygépkocsiban a vezetőkön kívül három utas volt, F J-né, O R, és F G.

Az autópálya 13200 méterszelvényében a személygépkocsit a belső sávban utolérte a terhelt által vezetett, nagyobb teljesítményű, gyorsabban haladó személygépkocsi. Mindkét gépkocsit utolérte a M S által vezetett, tőlük is gyorsabban haladó, Rover 75 típusú személygépkocsi és ezután a terhelt által vezetett gépkocsi mögött haladt.

A közlekedés feltételeit nappali, jó látási viszonyok és jó minőségű, száraz aszfaltburkolatú úttest jellemezte. Az útszakaszon a megengedett legnagyobb sebesség 100 km/h, a forgalom közepesen erős áramlású volt.

Észlelve a mögötte érkező forgalmat F J az irányjelző jobbra működtetésével a személygépkocsival megkezdte az áttérést a belső forgalmi sávból a külső forgalmi sávba, éppen egy időben a terhelt által vezetett személygépkocsival.

A terhelt időben észlelte a személygépkocsi sávváltását, de a belső sávban történő továbbhaladás, vagy a külső sávban, a Daihatsu típusú személygépkocsi mögé besorolás és lassabb tovább haladás helyett a terhelt a Rover 25-ös személygépkocsival az úttestről jobbra letért és a leállósávra hajtott. A leállósávban haladva egy rövid ideig a külső sávban közlekedő személygépkocsi mellett haladt

tovább úgy, hogy a terhelt nem tartott a két gépkocsi között megfelelő oldaltávolságot.

Eközben M S a belső forgalmi sávban, a személygépkocsival, a külső sávba áttérő személygépkocsi előzésébe kezdett.

Ezután a terhelt a gépkocsijával - még mindig a leállósávban maradva - jobbról kikerülte a személygépkocsit, majd a Daihatsu előtt, a külső forgalmi sávba visszatért.

A csekély vezetési gyakorlattal rendelkező F J a szabálytalanul, a leállósávból, jobbról mellé, majd elé kerülő Rover 25 típusú személygépkocsitól megijedt és hirtelen kormánymozdulatai miatt elvesztette az uralmát a gépkocsija felett. Ezért a Daihatsu felborult és a szalagkorlátnak ütközött, illetve neki csapódott a M S által vezetett Rover 75 típusú személygépkocsinak is.

A baleset következtében a Daihatsu utasai közül F J-né a mellkas zúzódásával, a nyaki gerinc rándulásával és a jobb szem ideghártya bevérzésével járó sérülést szenvedett.

Nála a jobb szemfenéken, a sárga folt területén, az ideghártya alatti bevérzés miatt hegesedés alakult ki, amely véglegesen a szem éleslátásának, látásának és látóterének károsodását eredményezte, és ezzel enyhe mértékű maradandó testi fogyatékossgot hozott létre. Ez a balesettel okozati összefüggésben 20 %-os munkaképesség csökkenéssel járt.

O R a Daihatsu másik utasa a baleset következtében közepesen súlyos agyrázkódással járó 8 napon túl, mintegy 2 héten belül gyógyuló sérülést szenvedett el.

A baleset következtében a Daihatsu harmadik utasa, F G csigolyatöréssel és a gerincvelő megnyomtatása miatti bénulással járó maradandó fogyatékossgot eredményező sérülést szenvedett, mely sérüléseivel összefüggésben 100 %-os munkaképesség csökkenésű, I. csoportú rokkanttá vált.

Nem igazolható, hogy e sértettnek a kialakult állapota a balesetet közvetlenül követő lábra állása miatt következett be. Ugyanis az érintett csigolyák összeroppanása a gerincvelő szakasz zúzódása a baleset pillanatában érvényesülő nagy erejű túlhajlítás során már kialakult.

A terhelt a balesetet követően megállás és a tőle elvárható segítségnyújtás nélkül tovább hajtott és csak az M7-es autópálya 13500 méterszelvényében állt meg. Segítséget nem hívott, holott a baleset helyszínétől legalább 180 méterre megállhatott volna és segítséget tudott volna nyújtani úgy, hogy azzal sem a saját, sem a többi közlekedő testi épségét és a vagyonbiztonságot nem veszélyezteteti.

A terhelt cselekményével megszegte a közúti közlekedés szabályairól szóló 1/1975. (II. 5.) KPM-BM együttes rendelet (KRESZ) 3. § (1) bekezdés c) pontjában, a 25. § (2) bekezdésében, a 34. § (1) bekezdés e) pontjában, a 34. § (3) bekezdésében és az 58. § (1) bekezdésében írt közlekedési szabályokat.

II. Az ügyben meghozott jogerős ügydöntő határozat ellen a terhelt meghatalmazott védője nyújtott be felülvizsgálati indítványt a Be. 416. §-a (1) bekezdésének a) pontja alapján.

A felülvizsgálati indítványban a védő kizárólag a korábbi Btk. 172. §-ának (1) bekezdésében meghatározott és a (3) bekezdés szerint minősülő segítségnyújtás elmulasztása büntettének megállapítását sérelmezte arra hivatkozással, hogy a terhelt bűnösségének kimondására e bűncselekményben a büntető anyagi jog szabályainak a megsértésével került sor.

Az indítvány szerint a segítségnyújtás elmulasztása bűncselekmény megállapításának azon objektív feltétele, amely bizonyos személyeknek a segítségnyújtásra való rászorultságát kívánja meg, jelen esetben nem szorul vizsgálatra. Ez az irányadó tényállás és a rendelkezésre álló iratok alapján egyértelműen megállapítható. A bűncselekmény szubjektív tényállási eleme, nevezetesen a „tőle elvárhatóság” azonban a védő szerint nem az anyagi jogszabályoknak, valamint a kialakult bírósági gyakorlatnak megfelelően került értékelésre az ügyben. Álláspontja szerint a terheltnek az a magatartása, hogy külön nem értesítette a mentőszolgálatot azután, hogy M L tanú tájékoztatását követően hitelt érdemlő tudomást szerzett arról, hogy a megfelelő segítség biztosítása felől már gondoskodtak, büntetőjogi felelősség megállapítására nem adhat alapot. Ezért a mentőszolgálat terhelt által történő értesítése nem volt indokolt.

A védő nem értett egyet az eljáró bíróságoknak azzal a megállapításával sem, hogy miután a terhelt a baleset színhelyétől 300 méterre állt meg, így segítségnyújtási kötelezettségének nem tett eleget. Megítélése szerint a megállási kötelezettség teljesítését is a tőle elvárhatóság szubjektív kategóriájának fényében kell értelmezni. A törökbálinti felhajtónál a leállósáv folytonosságának megszakadása alappal eredményezte azt, hogy a terhelt a megállási kötelezettségét a lehető leggyorsabban, ámár nem azonnal, hanem a forgalmi helyzetnek megfelelően biztonságos helyen teljesítette. Végül pedig nem róható - álláspontja szerint - a terhelt terhére a meggyőződési kötelezettség elmulasztása sem. Az autópályán a forgalommal szemben történő gyalogos haladás ugyanis életveszélyesnek minősül akkor is, ha az útszakasz leállósávval rendelkezik. Jelen útszakaszon azonban a felhajtás okán a leállósáv folytonossága megszűnt, így közlekedésre csupán a forgalmi sávban volt mód. Ezért jelen esetben a terheltnek kizárólag az élete

kockáztatásával lett volna módja arra, hogy a forgalom leállítása előtt a kérdéses útszakaszon gyalog a baleset helyszínére visszatérjen.

Miután a védő álláspontja szerint a terhelt az adott helyzetben a tőle elvárható magatartást fejtette ki, ezért azt indítványozta, hogy a Kúria őt a segítségnyújtás elmulasztásának büntette miatt emelt vád alól mentse fel.

A Legfőbb Ügyészség a BF.1906/2014. számú átiratában a felülvizsgálati indítványt részben a törvényben kizártnak, részben alaptalannak tartotta.

Egyrészt megállapította, hogy a megfelelő segítség biztosításával összefüggő tudomásszerzéssel, a megállási kötelezettség teljesítésével, továbbá a meggyőződési kötelezettség kizárólag a terhelt élete kockáztatása útján végrehajthatóságával kapcsolatos védelem által hivatkozott tények, körülmények az irányadó tényállásban nem szerepelnek, ezért azok az érdemi felülvizsgálat körén kívül esnek.

Másrészt kifejtette, hogy a terhelt - szemben a védői állásponttal - az irányadó tényállásból megállapíthatóan a segítségnyújtás elmulasztása bűncselekményének megállapítása tekintetében mind a büntető anyagi jogszabály, mind az irányadó bírói gyakorlat alapulvételével előírt megállási, meggyőződési és segítségnyújtási kötelezettségének semmilyen módon nem tett eleget. Nem szolgálhat a terhelt felmentésének alapjául az az irányadó tényállásban meg nem állapított körülmény sem, ha a baleset helyszínén a terhelttől függetlenül mások már megfelelő módon intézkedtek volna a segítség nyújtása, illetőleg kérése iránt. Hivatkozott e körben a Büntetőjog Kommentárban is kifejtettekre. [Hvg-Orac - Büntetőjog Kommentár a gyakorlat számára I. kötet 21. pótlás 433. oldal]

Utalt a Legfőbb Ügyészség arra is, hogy az elvárható segítségnyújtás köre jóval szélesebb. Nem tekinthető teljesítettnek azzal, hogy a terhelt esetleg tudomást szerzett távozása előtt a mentők más által történt értesítéséről. [BH1985.342.)

Mivel az eljáró bíróságok a terhelt bűnösségét a büntető anyagi jog szabályainak megsértése nélkül állapították meg a segítségnyújtás elmulasztásának büntetéseben is, a Legfőbb Ügyészség az ügyben hozott első- és másodfokú ügydöntő határozat hatályában fenntartását indítványozta.

A terhelt védője az ügyészi nyilatkozatban foglaltakra észrevételt terjesztett elő. Hivatkozott ebben a Be. 75. §-ának (3) bekezdésében foglaltakra, amely szerint azokat a tényeket, amelyek köztudomásúak, illetőleg amelyekről a bíróságnak hivatalos tudomása

van, bizonyítani nem kell. Miután a terhelt életének kockáztatása vonatkozásában tett valamennyi védelmi hivatkozás kizárólag köztudomású tényeken alapul, ezért határozott álláspontja szerint a leállósávval nem rendelkező autópálya szakaszon történő közlekedésre bizonyítás folytatása, így külön ténymegállapítás nem szükséges.

Fenntartotta a felülvizsgálati indítványában már kifejtetteket, amelyek szerint a terheltnek kizárólag az adott forgalmi helyzethez igazodva volt lehetősége arra, hogy megállási kötelezettségének eleget tegyen. Az a körülmény pedig, hogy a terhelt - figyelemmel arra, hogy a mentők korábban történő értesítéséről tudomással bírt, a mentők ismételt értesítéséről nem gondoskodott, nem szolgálhat kellő alappal védenca büntetőjogi felelősségének megállapítására a segítségnyújtás elmulasztásának bűncselekményében.

Végül kiemelte, hogy a Legfőbb Ügyészség által hivatkozott BH 1985.342. számú eseti döntés jelen ügyben nem lehet releváns, miután a terhelt nem távozott el a baleset helyszínéről, lehetőségeihez mérten a megállást követően a baleset helyszínére igyekezett, ahová már azzal az információval érkezett vissza, miszerint a mentő értesítése megtörtént. Csupán ebből az okból nem értesítette ismételten a mentőket.

III. A Kúria a felülvizsgálati indítványt - a Be. 420. § (1) bekezdésének első fordulata és a Be. 424. § (1) bekezdésének első fordulata alapján - tanácsulésen bírálta el.

A felülvizsgálati indítvánnyal megtámadott határozatot az abban rögzített tényállás alapul vétele mellett egyrészt a felülvizsgálati indítványban megjelölt - a Be. 416. §-a (1) bekezdésének a) pontjában meghatározott - okból, másrészt - a Be. 416. §-a (1) bekezdésének c) pontjában írt egyéb eljárásjogi felülvizsgálati okok tekintetében - hivatalból [Be. 423. § (4)-(5) bekezdések] bírálta felül.

Ennek során a felülvizsgálati indítványt az irányadó tényállás megalapozottságát támadó részében a törvényben kizártnak, érdemében pedig alaptalannak, a Legfőbb Ügyészség nyilatkozatát alaposnak találta.

A Be. 423. §-ának (4) bekezdése szerint a Kúria a megtámadott határozatot csak a felülvizsgálati indítvánnyal megtámadott részében és csak az indítványban megjelölt okból vizsgálja felül; az indítványozó által felhozott érveket a felülvizsgálat törvényileg szabályozott okainak tükrében vizsgálja.

1.

A Be. 423. §-ának (1) bekezdése értelmében a felülvizsgálati eljárásban a jogerős határozatban megállapított tényállás az irányadó, amely a felülvizsgálati indítványban nem támadható. A tényálláshoz kötöttség törvényi előírása folytán az ítélet

jogkövetkeztetései is csak az alapügyben hozott jogerős ítéletben foglalt tényállás alapján vizsgálhatók. Ebből következően e tényállástól eltérő tényeken alapuló anyagi jogi támadás a felülvizsgálati eljárásban eredményre nem vezethet. A felülvizsgálati eljárásban bizonyításnak, a bizonyítékok eltérő értékelésének, a tényállás megalapozottságának vizsgálatára sem kerülhet sor.

A Kúria a fentiek értelmében irányadó tényállás vizsgálata során azt állapította meg, hogy az indítványban foglaltaktól eltérően a megállapított tényállás egyértelműen tartalmazza a következőket:

A terhelt a balesetet követően megállás és a tőle elvárható segítségnyújtás nélkül tovább hajtott és csak az M7-es autópálya 13500 méterszelvényében állt meg. Segítséget nem hívott, holott a baleset helyszínétől legalább 180 méterre megállhatott volna és segítséget tudott volna nyújtani úgy, hogy azzal sem saját, sem a többi közlekedő testi épségét és a vagyonbiztonságot nem veszélyezteti.

Mindebből következően maga a tényállás cáfolja azt a védői hivatkozást, hogy a terheltnek kizárólag élete kockáztatásával lett volna módja arra, hogy a forgalom leállítása előtt a kérdéses útszakaszon gyalog a baleset helyszínére visszatérjen.

A Kúria ezért azt állapította meg, hogy a felülvizsgálati indítványában a védő a törvényi tilalom ellenére részben a beszerzett és értékelt bizonyítékokon keresztül az irányadó tényállást támadta, aminek felülvizsgálati eljárásban nincs helye.

2.

A Be. 416. §-a (1) bekezdésének a) pontja szerint felülvizsgálatnak a bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen akkor van helye, ha a terhelt felmentésére vagy az eljárás megszüntetésére, illetve a terhelt bűnösségének megállapítására, továbbá kényszergyógykezelésének elrendelésére a büntető anyagi jog szabályainak megsértése miatt került sor.

Erre a felülvizsgálati okra hivatkozott a védő akkor, amikor azt állította, hogy a terhelt bűnösségének kimondására a segítségnyújtás elmulasztásának büntetében a büntető anyagi jog szabályainak a megsértése miatt került sor.

A Kúria a felülvizsgálati indítvány büntető anyagi jogi jogsértésre történt hivatkozását alaptalannak találta.

A korábbi Btk. 172. §-ának (1) bekezdésében meghatározott segítségnyújtás elmulasztásának büntette ún. tiszta mulasztásos bűncselekmény. Csak szándékosan valósulhat meg. Az elkövető tudatának át kell fognia, hogy más sérült vagy élete, testi épsége

közvetlen veszélyben van.

Amennyiben a baleset sérüléssel jár, és a balesetet okozó jármű vezetője nem nyújt tőle elvárható segítséget a balesetben megsérült személynek, úgy a segítségnyújtás elmulasztásának a bűncselekményét valósíthatja meg.

Jelen ügyben - a felülvizsgálati indítványban sem vitatott - tényként került megállapításra, hogy a terhelt szándékos, több közlekedési szabályt is megszegő magatartása indította el az okfolyamatot. A veszélyhelyzet előidézése a terheltnek róható fel (első fokú ítélet 11. oldal 6-7 bekezdés).

A közúti közlekedés szabályairól szóló 1/1975. (II. 5.) KPM-BM együttes rendelet (KRESZ) 58. §-ának (1) bekezdésében foglaltak szerint a balesettel érintett jármű vezetője köteles a járművel azonnal megállni, a baleset folytán megsérült vagy veszélybe került személy részére segítséget felajánlani, segítséget nyújtani, az esetleges további balesetek elkerülése érdekében minden tőle telhetőt megtenni, a helyszínen maradni. Ebből következően a törvényben írt segítségnyújtás több fázisból álló cselekménysor. Az ítélkezési gyakorlat értelmében a segítségnyújtás körébe tartozó mozzanatok bármelyikének elmaradása önmagában is megvalósíthatja a segítségnyújtás elmulasztásának bűncselekményét. Így, amennyiben a baleset okozója a helyszínen ugyan megáll, de passzív szemlélőként van csak jelen, önmagában ez a passzív jelenlét - további segítő jellegű megnyilvánulás, cselekvés hiányában - sem értékelhető a törvényben előírt segítségnyújtásnak.

A különös segítségnyújtási kötelezettség teljesítése körében a balesetet kiváltó személy köteles a baleset helyszínén maradni és a segítséget felajánlani még abban az esetben is, ha ott mások is vannak és a balesetet szenvedett személy(ek) részére a szükséges segítséget nyomban megadják. (BH 2008.4.)

A jelen felülvizsgálat alapját képező ügyben - az irányadó tényállásból következően - a terhelt észlelte, hogy közlekedési szabályszegései folytán (többek között miután jobbról előzött) több személygépkocsit érintő baleset következtében több személy élete, illetőleg testi épsége került közvetlen veszélybe. Emiatt a terheltnek a Daihatsu személygépkocsi felborulását észlelve azonnal meg kellett volna állnia, ám ő e helyett továbbhajtott. A baleset helyszínétől csak 300 méterre állt meg, ahol passzívan ült gépkocsijában. Ezzel a magatartásával a tőle elvárható segítségnyújtását elmulasztotta. Meg sem kísérelte az általa beszélt angol nyelven a baleset telefonon történő bejelentését. Még a mellette ülő barátnőjét sem kérte meg, hogy a balesethez hívjon segítséget. A Kúria kiemeli, hogy - amint azt az elsőfokú bíróság is megállapította ítélete indokolásában - M S a balesetet észlelve azonnal meg tudott állni és segítséget tudott nyújtani a baleset

helyszínén (első fokú ítélet 11. oldal utolsó bekezdés, 12. oldal első bekezdés). A Kúria utal arra is, hogy a bizonyítás anyagából egyértelműen megállapítható az a senki által nem vitatott tény is, hogy az érdi emelkedő tetején, a leállósávban álló terhelt a baleset helyszínéről utána küldött M Z tanútól értesült arról, hogy már értesítették a rendőrséget.

Amint pedig azt az irányadó tényállás is tartalmazza, a terhelt a baleset helyszínétől 180 méterre is megállhatott volna és segítséget tudott volna nyújtani anélkül, hogy ezzel akár a saját, akár a többi közlekedő vagyonszükségét veszélyeztette volna. Ezt azonban elmulasztotta, így ennek hiányában - annak ellenére, hogy a sérülteknek mások tényleges segítséget nyújtottak - maradéktalanul megvalósult a segítségnyújtás elmulasztásának a korábbi Btk. 172. §-ának (3) bekezdésében meghatározott minősített esetének valamennyi törvényi feltétele. A terhelt bűnösségének a segítségnyújtás elmulasztásának - a veszélyhelyzetet előidéző által elkövetett - büntetőben történt megállapítása és minősítése tehát törvényes.

Mindezekre figyelemmel - s miután nem észlelt olyan egyéb eljárási szabálysértést sem, amelynek vizsgálatára a Be. 423. §-ának (5) bekezdése alapján hivatalból köteles - a Kúria a felülvizsgálati indítványnak nem adott helyt, s a megtámadott határozatokat - a Be. 426. §-a alapján hatályában fenntartotta.

A Kúria határozata elleni fellebbezést a Be. 3. §-ának (4) bekezdése, a felülvizsgálatot pedig a 416. §-a (4) bekezdésének a b) pontja zárja ki.

A Be. 418. §-ának (3) bekezdése szerint minden jogosult csak egy ízben nyújthat be felülvizsgálati indítványt, kivéve, ha az újabb felülvizsgálati indítvány benyújtása a 416.§ (1) bekezdésének e) vagy g) pontján alapul. A Be. 421. §-ának (3) bekezdése pedig úgy rendelkezik, hogy az ugyanazon jogosult által ismételten előterjesztett, illetőleg a korábbival azonos tartalommal ismételten előterjesztett indítvány elutasítására vonatkozó határozat hozatalát a Kúria mellőzheti.

Budapest, 2015. március 26.

Dr. Molnár Gábor Miklós s. k. a tanács elnöke, Dr. Krecsik Eldoróda s. k. előadó bíró, Dr. Feleky István s. k. bíró

A kiadmány hitelével:

bíróági ügyintéző
NYM